

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

De Sacrificio Missæ Expedite Celebrando Libri III

Tamburini, Tommaso

Coloniæ Agrippinæ, 1661

De Intentione Sacerdotis in Celebrando, Cap. 1.

urn:nbn:de:hbz:466:1-41878

DE SACRIFICIO
M I S S A E
 EXPEDITE
 CELEBRANDO.

LIBER II.

De iis, quæ ad Sacerdotem
 pertinent dum actu
 celebrat.

CAPUT I.

De intentione Sacerdotis in
 celebrando.

§. I.

*De fine, quem potest, vel debet intendere
 Sacerdos, in faciendo Sacro.*

Sacrificium, inter omnes a-
 ctiones Virtutis Religionis,
 est excellentissima actio, qua
 scilicet, veneramur Deum
 O. M. dignum esse, in cuius hono-
 rem

rem, vel nostra ipsa vita destrueretur; id, quod significare profitemur, non quidem verbis, sed ipsa actione Sacrificii: in quo semper esse debet destructio rei oblatae. Offerunt autem in Missa ipse Christus Dominus, eiusdemque Christi destructio interuenit; quatenus, per consecrationem Corporis, & sanguinis, ponitur idem Christus in proximo statu, seu via destructionis, quia nimirum ex vi consecrationis Christus reproductur sub speciebus panis, & vini, & ut sic reproductus ponitur in tali statu, ut mori, corruptis speciebus, destrueretur, seu desinat esse; non quidem destrueretur absolute, sed ex vi amissionis talis esse reproducti. Siquidem, si per impossibile, non esset in sua reali existenti in Caelo; sed solum in esse Sacramentali sub his speciebus; certe, ex vi corruptionis talium specierum, destrueretur omnino, & non amplius existeret. Vides veram destructionem

nem

nem victimæ? Quare, sicuti non, quando physicè moriebatur, sed quando jugulabatur, seu graviter percutiebatur à sacerdote. Ovis verb. grat. dicebatur mactari, seu sacrificari; & liquida, ut vinum, & oleum, non, quando physicè destruebantur, sed quando in terram, v. gr. vel ex toto, vel ex parte effundebatur, dicebantur sacrificari, seu libari: sic quando in Consecratione accipit Christus hunc statum, quo proximè ponitur in via ad dictam destructionem, rectè sacrificari vere & realiter dicitur: Nam quemadmodum per gravem percussionem ovis moritura inde ad quadrantem verb. grat. & vinum, oleumve per effusionem destruenda inde ad aliquod tempus, quia ponuntur in proximo statu destructionis, in omni loquendi proprietate dicuntur sacrificari: ita Christus Dominus, quia ponitur sub speciebus, inde ad modicum tempus, iis corruptis, destruendus,

us, dicitur in omni proprietate sacrificari.

Hic mihi diu de hac re cogitanti apparuit bonus modus explicandi, qua ratione, in Missa, reperiatur victimæ destructio tam essentialis in omni proprie dicto Sacrificio. Nam per alios modos, quibus utuntur Doctores apud Ioannem Delugo, & per ipsum modum, quo idem, confutatis ceteris, ueritur, nunquam habetur vera, realis, & non metaphorica destructio, quæ realis, & vera certe habetur per nostram prædictam explanationem. Sed hæc fusè explicuimus in Tractatu Theologico de Sacramento.

2. Cum igitur, ut dicebam, Sacrificium sic prædictus excellentissimus Religionis auctus, certum est, ultimum Sacerdotis sacrificantis finem debere esse, Deum modo prædicto venerari, qui certe fuit
semper

2 Delugo de Euchar. diffuz 19. sec. 4.
§ 5.

semper saltem implicite aderit, quoties Sacerdos intenderit juxta Rituum Sanctæ Ecclesiæ celebrare, nec tale munus, quoad substantialia, & graviter necessaria, velit, propter quemcumque alium finem, relinquere. Secus fore mortale peccatum nemo dubitat, & quia tunc Sacerdos proponeret substantialibus, & graviter Missæ necessariis illum alium finem, quod esset negligere Dei præceptum, in re gravi.

3. Numquam ne igitur sine mortali peccato potest sacrificium celebrari à Sacerdote propter alium finem? Et, Æque ne peccabitur, si Sacerdos celebret ob vanam gloriam, vel ob lucrum, vel quid simile?

4. Dico, si propter finem mortaliter peccaminosum, celebret Sacerdos, certum esse, ut peccare mortaliter, ut si quis v. g. celebraret ob finem aliquod notabile furan-

O 3

dis

a Lege. S. Th. 2. 2. q. 132. art. 3.

di; Peccaret item mortaliter, & propter alium quemcumque finem vellet relinquere, seu relinqueretur tum prædictum in necessariis. Ratio utriusque est, quia in hoc secundo casu Dei præceptum, ut modo dixi, negligitur, & in primo intenditur finis mortaliter peccaminosus, a quo actio specificationem sumit.

¶ An autem, in primo dicto casu, essent duæ malitiæ, specie diversæ, altera propter intentionem furti contra iustitiam; altera contra Religionem, propter irreverentiam, quæ irrogatur Sacrificio, dum assumitur, tanquam medium, ad malum finem, posset esse quaestio, quam tamen breviter expedito, affirmando esse duas, furti, ut certum est, & sacrilegii propter dictam gravem irreverentiam, quæ certe in tali intentione reperitur, dum vis utilitatis cum sancta, ad finem tam perversum.

¶ Ad

6. At vero, si propter finem venialiter peccaminosum quis principaliter celebraret v. gr. ob vanam gloriam, vel lucrum venialiter malum, solum & venialiter peccaret. Ratio est, quia universaliter tunc est mortale ordinare operationes virtutum: v. gr. ministrare Sacramenta, audire Sacrum, opera Misericordiae exercere, & alia hujusmodi, atque adeo ipsum facere Sacrum, tunc, inquam, est mortale ordinare hæc ad alium finem, quando in eo fine, ita sistitur, ut interveniat voluntas omittendi, ob illum finem, aliquod Dei præceptum grave: ac in casu nostro non omittitur tale quid, ut supponimus, ergo mortale non erit, solum erit veniale, sicuti venialis est his. Quamvis enim adsit aliqua ordinis perversio, cum deberet celebrari Sacrum.

O 4

pra-

a Sanchez l. 1. in Dec. art. 3. n. 1.

b Silvest. Navarr. Henric. apud Sanchez. cit.

propter Dei gloriam dumtaxat, & non propter vanam gloriam, tamen hæc perversio non est gravis; patet, quia jam remanet finis ultimus ipsius gloriæ in eo animo, quo servantur substantialia, & necessaria Missæ; solum additur hic alius finis, qui cum urdiximus, sit venialiter peccaminosus, illum finem ultimum non excludit, sed solum leviter, ut ita dicam, commaculat.

7 Denique, si propter finem indifferentem, quis principaliter, celebraret, v. gr. ut amico complacere, alias non sacrificaturus, idem dicendum erit, scilicet non peccaturum mortaliter. Ratio est, quia, ut modo dictum est, non intercedit voluntas omittendi aliquod grave præceptum. Puto tamen venialiter peccatum, quia ordinate res sacras, & spirituales ad hæc temporalia, nonnulla perversio est, licet minor, quam si ordi-

nentur

venitur ad finem venialiter malum, de quo, in præcedenti numero.

8. Sed audi, quod Deus te amet, Lector, id quod, quæ diximus, illustrabit. Erat quidem Concionator ceterum pius, ac religiosus, qui tamen concionari in diebus Quadragesimæ respuebat, nisi stipendium à prædicationis ministerio ipsi promitteretur. Rursus erat alius, qui invitatus ad faciendum in quadam villa Sacrum, ibat perlibenter, quia, ibi opiparè à Domino villæ excipiebatur, Sacrum tamen bona devotione operari, seque ad illud, pro virili parte, disponere solebat, ita ut facerè usurparet, se agere gratias consuevisse illi Domino, pro epula temporali, non minus, quam pro spiritali. Hi duo: Concionator, & Sacerdos, cum ego Messanzæ, olim in Collegio nostro versarer, simul convenerunt ad interrogandos nostros, an peccarent? Dixi peccare dumtaxat venialiter, nam ordinabant Concionem.

cionem

cionem, & Sacrum ad fines illos tempo-
 potales, cum interim ultimata con-
 sistent in Deo, propter quem Con-
 ciones utiliter, & Sacrum religiose
 peragebant. Addi tamen facile eos
 potuisse, etiam à veniali se liberare,
 si solum, minus principaliter inten-
 derent, alter honestam refocillatio-
 nem, alter honestum lucrum.

§. II.

*De intentione, quam Sacerdos habere de-
 bet consecrandi ante, vel dum
 operatur Sacrum.*

*Præmittitur divisio, & explicatio
 Intentionis.*

I **N**tentio consecrandi absoluta
 (nam de conditionata agere per-
 tinet ad Scholasticos) quam Sacerdos
 habere potest, dum Sacrificium cele-
 brat (id, quod est commune in con-
 ficiendis omnibus Sacramentis) qua
 duplex est. Actualis, Habitualis,
 Virtualis, Interpretativa. 2 la-

2 Intentio Actualis est, qua quis actu intendit aliquid facere. Estque duplicis generis. Prima qua, quis advertens quid faciat, volens, illud agit. Secunda, qua quis reflectens ad ipsam voluntatem, qua vult aliquid agere, illam vult. Hanc intentionem in actu signato, illam in actu exercito, appellat Cajetanus. #

3 Habitualis est intentio mere præterita, nondum retractata, v. gr. intentio, quam heri habui eundi Romam, si eam non revocaui, nec aliud addidi, dicetur hodie Habitualis. Alio modo etiam sumitur intentio habitualis, pro habitu scilicet ex frequentatis actibus acquisito aliquid intendendi. Ut si quis v. gr. sæpe digitos volens moveat; etiam dormiens, etiam amens ad illos movendos, sine advertentia se applicabit.

4. Vir-

2 Cajet apud Suar. de Sacx in fine comm. ad quest. 64. S. Thom de Sacx. art. 8.

4. Virtualis est eadem prædicta intentio præteritâ nondum retractata, sed addit unum, quod remaneat in homine, & influat in opus, quod de præsentî homo facit, v. g. hec intendi ire Romam: hodie nihil expressè de Roma cogitans, assumo media, id est, surgo e lecto, ex eo domo, navim conscendo, &c. dico in his mediis assumendis habere intentionem virtuales ad eundem Romam. Addit ergo Virtualis supra Habitua- lem unum aliquid, per quod moveor ad illa media peragenda, quæ ad finem heri propositum, & nunc non cogitatum, conducunt. Quid autem sit hoc aliquid, quod in me remanet post intentionem heri habitam, quodque me nunc moveat ad illa media suscipienda, gravis est inter Doctores disputatio. Et a alii quidem docent, esse applicationem potentia-

rum

a *Suar. de Sacram. d. 13. sect. 3. §.*
Quocirca.

rum externarum hominis, quæ ex
vi intentionis præteritæ, remanent
applicatæ ad ea media Alii putant,
a esse connexionem quamdam,
quæ remanet inter primam inten-
tionem & subinde interactiones
subsequentes. Alii dicunt, b esse
quamdam entitatem necessario à
prædicta prima intentione reli-
ctam in Imaginatione, & Apperitum
sensitivo, seu etiam saltem aliquân-
do, c intellectu, & voluntate,
quæ entitas (quamvis modo vix
perceptibili) movet potentias ad
illos consequenter actus. Quæ ta-
men omnia, & similia in Scholis
agitanda relinquere nostrum est.

§. Denique intentio interpreta-
tiva, quæ indirectam etiam appel-
lamus, est ea, quæ quis aliquid vult,
tantum in causa; ut, si quis, sciens,
se solitum in ebrietate occidere ho-
mines, velit ebrietatem; Indirectè,
p & in-

a Vafq. de Sacr. disp. 138. c. 6 n. 82.

b Coninc. de Sacr. q. 64 art. 8 dub. 2.

c Delugo disp. 8 de Sacr. sect. 5 an. 84.

& interpretativè dicetur velle, seu intendere homicidium. His positis duobus dictis rem, quæ ad nos facit, expediam.

Intentio Actualis, & Virtualis approbatur in casu nostro, non vero Habitualis, & Interpretativa.

• **D**ico primo, intentionem Actuale[m] consecrandi, ut etiam Virtuale[m] sufficientem, esse in Sacerdote, ad hoc ut validè, & sine culpa sacrificium celebret. De Actuali non indigemus probatione. De virtuali ratio est, quia Deus non requirit aliam intentionem in administrandis, & conficiendis Sacramentis, nisi illam, qua hominibus rationali, & humano modo operantur, qualis est intentio virtualis, cum qua communiter homines operantur, nam perpetuam actualem intentionem ad rem, quam intendunt

videm, aliq. passim.

tendunt, nec habēt, nec moraliter habere mortales possunt, cum pateat experientia, tunc minus nos, actu attendere, cum maxime attendere conamur. Adde quod, cum tã facile sit humanæ menti ad aliã divertere, si actualem intentionẽ omnino requisisset Christus Dominus in sacramentis conficiendis, ea continuæ nullitati exposuisset.

7. Dico secundo intentionem habitualetn ; vel interpretativam sufficientem non esse. *¶* Ratio est, quia cõsecratio, ut etiam quælibet alia sacramenti confectio est instituta à Christo, ut exerceatur, sicut modo dictum est more rationali, & humano, non vero veluti à Pythaco, quod fuisset indecentissimum, cum ministerium, quod fit, nomine Christi, peragendum esset more brutali: At actio per intentionem habitualetn, vel interpretativam facta, non est in se, & formaliter libera, ut patet, quia ut sic

P *   potest

¶ *Idem.*

potest fieri ab amante, vel obrito,
vel dormiente.

*Praxis predicta Intentionis
consecrandi.*

§ EX his infero primò, quòd
Sacerdos, quamvis propter
devotionem, & reverentiam debe-
at procurare Actuale[m] intentio-
nem, in ea tamen procuranda anxio-
sus esse non debet. *Aut bene Caieta-
nus* (sunt verba Suarii) a *Actuale[m]*
intentionem non esse intelligendam in
actu signato, quia nec necessarium est,
nec expedit, ut Sacerdos v.g. dum con-
secrat, hunc actum interioriter repetat
Ego intendo conficere: sed melius est,
ut de ipso mysterio à se conficiendo co-
gites, quã vocavit Caietanus Actua-
lem intentionem in actu exercito, &
est potius attentio quardam ad res sa-
cras peragendas, cùm quã est concu-
sa voluntas perficiendã eadem myste-

a Suar. in fine Comment. ad qu. 641
S. Th. de sacr. ar. 8.

ria. Quamvis necesse non sit hanc semper actu exerceri, neque nimiam diligentiam ad hoc exhiberi. Hæc Suarez, qui ideo advertit hanc, quæ est intentio Actualis, non esse necesse semper actu exerceri, quia succedere sufficienter potest virtualis.

9. Infero secundo duos casus, quorum resolutio dilatare poterit conscientiam sacerdotis. sit, primo, sacerdos, qui post Ordinationem habeat semel tantum hanc intentionem; Ego, quoties in tota mea vita inquam sacras vestes, accedam ad Altare, & sacrum aggrediar, volo consecrare: si nunquam, ejusmodi intentionem revocet; sed nec umquam renover, valide non consecrabit, & licite, in tota sua vita? Dico consecraturum valide, & licite. Valide, quia in assumendo advertentur, ut suppono, illas sacras vestes, in accedendo ad Altare &c. adest virtualis intentio. Licite, quia non est sacerdos obligatus nisi habere intentionem conficiendi sa-

cramentum more humano, ut supra dictum est nu. 6. quam facis superque hic jam habet.

10. Sit secundo sacerdos, qui ritè initietur sacerdotio, nec umquã aliam intentionem consecrãdi habeat, sed nec habeat contrariam nõ consecrandi, & sic celebret partem suam vitam, validè, & licitè consecrabit? Dico validè, & licitè consecraturum, si in ceteris non desit. Ratio est, quia, ex una parte, in assumptione sacerdotii adest sufficiens intentio consecrandi, hoc enim quis vult, dum vult fieri sacerdos. illudque munus exercere: & ex alia, sufficiens intentio adest virtualiter in ipsa actione, qua Missam celebrare intendit, & ad eam se disponit, vel in aliis actionibus, & precibus præcedentibus consecrationem.

11. Sed placet verba Henriquez afferre in hanc rem, ne cui scrupuloso videatur nova doctrina haberi.

Henriq.

a Henriq. lib. 1. c. 10. n. 2.

Stenus tradita. *Intentio virtualis*, inquit, dicenda est quamvis non videatur fluxisse ex efficaci vi, & motivo prima intentionis, aut quia licet nunquam habuit intentionem sic explicitam; (volo facere, quod Romana Ecclesia, intendit, id est, quod Christus instituit) habuit tamen confusam, ut si quis Ordines sacros susceperit, ut fiat sacerdos, & minister Ecclesia, & absq; alia formali intentione (si nunquam habuit contrariam) consuevit celebrare & ministrare Sacramenta etiam cum distractione mentis, hic enim conficit Eucharistiam, & alia Sacramenta Hæc Henrquez, & paulo aliter Reginaldus. a

12. Quando igitur aliqui docent intentionem, qua quis suscipit ordines hoc animo, ut fiat Sacerdos, nō sufficere ad conficienda Sacramenta; recte docent, quia hæc tantū est interio Habitualis: at addito quod sacerdos vestes sacras induat, Missæ orationes dicere occupiat

P 4

cipiat

a Reginald. tr. 2. l. 26. c. 3. n. 383

cipiat &c. jam nō sinit in mera intentione Habituali, sed addit Virtualem, atque adeo hanc sufficere merito docuit dictus Henriquez, aliique relati a Bonacina. s.

13. Adde, quod in nostro casu vix mortaliter fieri potest, ut non adsit aliquando ipsa Actualis intentio consecrandi, quando enim sacerdos exiens v. gra. domo statuit Missam celebrare, & quādo in ipsa Missa dicit, sic *Fiat Sacrificium nostrū ut placeat tibi. Item benedic hoc Sacrificium, Item ut nobis Corpus, & Sanguis fiat dilectissimi Filii tui.* Imō, & quando actu consecrat, proferēs verba Consecrationis, actionesque sacras exhibens, quid aliud facit, nisi saltem in actu exercito, ut modo loquebatur, ex Cajetano, Suarez, Consecrationem intendere.

§. III.

a Bonac. de Sac. d. 3. p. 1. q. 3; p. 2. q. 3; num. 15.

III.

Supra quam materiam cadat Intentio consecrandi.

QUAMVIS, cum de materia Consecrationis agendum erit, hæc quæstio tractanda esset, hic tamen cum de intentione agimus, commodum etiam habet locum, quam, per aliquot casus magis practicos, discurrendo, expediemus.

PRIMVS CASVS.

De Particula ignota Sacerdoti

Vbi

Defenditur Nunnus contra Dianam.

MINISTER posuit, supra Corpus reale, in Altari, particulam consecrandam, nec id, ante, seu scieuit, seu advertit Sacerdos; advertit autem

R. 5.

autem

autem post Consecrationem: dubitavit, an remanserit Consecrata, quod est, dubitasse, an intentio consecrandi se extendat ad materiam sacerdoti presentem, quamvis ipsi incognitam.

5. Docet Diana, & Nunnium, b. asserere, remansisse consecratam, quia intentio sacerdotis, nisi contrarium voluerit, cum præsumatur religiosa, præsimitur ferri ad omnem materiam consecrabilem presentem.

4. Sed vera sententia, merito, negat; & quia voluntas non fertur ad omnino incognitum, quare voluntas sacerdotis, quantumcumque religiosa, non extenditur ad consecrandam formulam sibi prorsus ignoram.

5. Dixi (docet Diana) nã ut observat

a Dianap. 2. ar. 17. res. 19. b. Nunnus 3. p. quest. 74. art. 2. diff. ult. c. Coninch. de Sacr. quest. 74. artic. 2. dub. 3. num. 39. alique apud eundem Dianam.

servat Deludo, & id Nunnus nequaquam dicit, loquitur enim in alio diverso casu, scilicet quando Sacerdos aliquam Hostiam præparavit, postea vero à Sacrista v. g. vel ab alio, vice illius Hostiæ, ponitur alia Hostia, in scio sacerdote, vel inveniuntur effe dux Hostiæ, loco ubi in quibus casibus Nunnus dicit illas manere consecratas, quia non alligavit Sacerdos intentionem suam ad consecrationem illius Hostiæ, quam suis manibus præparavit, ut excluderet aliam, quam postea in Altari acciperet consecrandam. semper enim intendit consecrare id, quod in Altari ad hoc idem ipse invenit, & accipit consecrandum: quæ doctrina vera est propter rationem mox numero nono dicendam, illa autem, quam ei author tribuit Diana, esset omnino falsa, & improbabilis propter rationem num. præcedenti dictam.

SECUNDVS CASVS.

*De Hostiis numeratis; quæ non omnes
consecrari intendantur.*

6 **O**fferre Minister Sacerdoti decem Hostias (utiplepueat) consecrandas, quibus nec plures, nec pauciores intendit consecrare Sacerdos, sed inventæ post consecrationem fuerit undecim, vel novem, suntne consecratæ omnes, nullæ, an decem dumtaxat?

7. Dico Sacerdotem malè fecisse astringendo intentionē ad solas decem, debebat enim, juxta Ecclesie consuetudinem, velle consecrare omnes præsentis inibi consecrabiles. Sed quandoquidē in hunc errorem incidit, sciat cum communi opinione, a nullam à se fuisse consec-

a Suarez de Sacr. d. 43 sect. 6. §. 6.
Ibid. Coninch. de Euch. q. 74 ar. 2 dub.
3 à n. 31 Laym. lib. 5. tr. 4 c. 2. à n. 18
Vasqu de Sacr. d. 171 c. 1. n. 1. aliq.

consecratam. Ratio est, quia intentio Ministri debet respondere, & quadrare verbis, quibus consecrat, & verba intentioni, secus per verba non significaretur, quod intenditur. Cum ergo verba sint demonstrativa per pronomen, *hoc*, determinata esse debet materia, & quæ signari, demonstrarique possit per dictum pronomen. At in casu, de quo loquimur falso demonstrantur à Sacerdote decem, quædoquidem tot non sunt, & sic per verba non significatur, quod intenditur, adeoque, nec consecratur.

§ Simile quid dicunt Doctores, & in eo casu, quod (licet cū sacrilegio) vellent quis unam partem proportionalem Hostiæ, vel mediam non designatam consecrare, quia in nihil determinatè ferretur intentio; cum tamen, si mediam v. gr. ex parte sibi dextera vellet (licet item cū sacrilegio) consecrare, validè fieret consecra-

P. 7

109

a *Idem ib.*

tio, quia jam est pars determinata.

Quid, si quis ita intendat? Volens consecrare eas particulas, ex his presentibus, seu eam partem huius Hostiæ, quam vult Antonius, vel quam vult Deus? Dico in irritum i.e. Consecrationem. Ratio est jam dicta, quia, nisi ipsi sacerdoti antea manifestata sit ea hominis, vel Dei voluntas, non posset per illud pronomen, *hoc*, significare determinatam materiam illam. An tamen possit offerri sacrificium pro eo, quem vult Deus, dicam c. 2. §. 9. n. 17.

9. Denique adverte, quod si quis cum sint Hostiæ undecim v.g. appositæ, ut consecrentur, ipse tamen, vel nesciat numerum, vel etiam existimet esse decem, vel undecim, seu plures, vel pauciores, intendat autem, (ut intendere semper debet) omnes præsentibus consecrare, omnes consecratæ remanebunt. Ratio est, quia error ille, vel ignorantia, in intellectu nihil obstat.

stat intentioni practicæ volentis
omnes præsentis & sibi in confuso
cognitas consecrare.

TERTIUS CASVS.

*De Hostiis non consecratis fortè confusis
cum consecratis.*

10 **S**I accidat per alicujus incuri-
sam misceri particulas conse-
cratas cum non consecratis, con-
secratur & totus cumulus cum in-
tentione consecrandi eas, quæ con-
secratae non fuerint: nam sit, quia
iam intentio est ad determinatam
materiam, licet soli Deo, vel Ange-
lis notam, eæ, quæ consecratione
indigent, consecrabitur. Neque
enim necesse est, ut omnes partes
materiæ consecrandæ à sacerdo-
te cognoscantur; cum ad hoc, ut
intentiō determinatè feratur in ma-
teriam, non requiratur distincta e-
jusdem materiæ cognitio: sed satis
sit confusa; secus, quando in ma-
gna

a Ibidem cit.

goa Pixidæ multæ formulæ suæ
consecrandæ, cum non omnes di-
stinctè noscantur in irritum abire
eorum consecratio, contra sensum,
& præxim omnium Fidelium, &
Ecclesiatum.

QUARTVS CASVS.

*De Hostiis super Altare, non utro
super Aram consecratam po-
sitis.*

11. SACERDOS celebraturus, habet
in Sacristia intentionem con-
secrandi formulas: accidit autem,
ut illæ inclusæ in consueta Pixide
collocatæ super Altare fuerint à
Ministro, non autem super Aram
consecratam, seu supra Corporale,
processit in Sacrificio Sacerdos,
consecravitque Hostiam maio-
rem, sine ulla prorsus prædictarum
formularum memoria & Remanse-
runt hæ formulæ cōsecratæ, nec ne.
12. Tannerus, alique apud Di-
anam

nam a probabile putant remansuras consecratas. Ratio est, (inquiunt), quia sacerdos habuit intentionem actualem illas consecrandi, nec unquam revocavit: & ex alia parte processit ad faciendum Sacrum, & ad consecrandas eas omnes a se animo destinatas, quæ sibi præsentibus essent, ut certè hæc fuerunt. Et quamvis, si advertisset illas carere debito situ, revocasset intentionem, non tamen in facto revocavit.

Afferunt exemplum, nam si sacerdos advertisset se forte esse in peccato mortali, abstineret à consecrando; si tamen non advertit, non propterea non valide consecrat: non enim est considerandum, id, quod fecisset, sed quod actu intendit, & fecit.

13. Suarez, & alii que, verosimilius,

a Dianap. 3. rr. 6. Resol. 103. Cap. 5. rr. 14. Res. 19. b Suar. de Sacr. d. 43. sect. 6. §. sed obiicies. Gavanti in Rubrica Missæ. 3. tit. 7. n. 4.

lius, docent non remansuras consecratas. Ratio est, quia contra consuetudinem Ecclesie est, & peccatum, extra Aram, & Corporale, velle consecrare. Ergo cum omnis Sacerdos presumendus sit habere intentionem conficiendi Eucharistiam ritè, & sine peccato, presumitur noluisse consecrare in prædicto situ.

14. Sed claritatis, & doctrinae gratia, tres nobis sunt hic casus distinguendi.

Primus est, si Pixis continens particulas consecrandas posita fuit super Aram consecratam, itidemque super Corporale.

Secundus est, si posita fuit super Altare ver. g. in cornu, seu versus cornu Epistolæ, & non super Aram consecratam, sed nec super Corporale.

Tertius est, si fuit posita super Corporale quidem, sed non supra dictam Aram, accidit enim sæpe, ut Corporale latius extendatur quam

Ara.

Ara. Vel contra, si super Aram, & non super Corporale, id, quod evenire posset in casu, quo augustius esset Corporale, quam Ara.

14. Dico Primo, in primo casu eas particulas remanere & consecratas. Ratio est, quia ex una parte iam ritè, & sine peccato fit ejusmodi consecratio, & ex alia, adfuit sufficiens intentio in Sacristia, ex qua processit ad consecrandas omnes Hostias animo destinatas.

Atque hic nota id verum esse, hoc est, remanere consecratas, etiã si Sacerdos non aperiat Pixidem forte clausam, quando profert verba consecrationis. Ratio est, quia non est necesse, ut videatur à Sacerdote materia consecranda, cum sufficiat, si sit præsens, & demonstrabilis per pronomen, *Hoc*, qualis certè est ea materia, quæ est clausa in Pixide, & qualis non est si clausa foret in tabernaculo, vel post

partie-
a Suarez Reg. 1. Coninch. aliique apud
Bonac. de Sacris dis. 4 q. 2. p. 6. n. 4.

parietem, ut passim Theologi & do-
cent.

16. Dico secundo, in secundo ca-
su eas particulas non remanere cō-
secratas. Ratio est illa, quam dixi-
mus ex Suario n. 13.

17. Ad rationem contrariæ sen-
tentiae Tanneri, relatæ nu. 13. Re-
spondeo, negando Sacerdotem ha-
buisse intentionem illas particulas,
indebito situ, positas consecran-
di: immo dicimus habuisse impli-
cite intentionem non consecran-
di, ut probat ratio Suarii.

10. Exemplum allarum contra
nos de sacerdote non advertente se
esse in peccato mortali, videtur ur-
gere & urgerent fortasse magis alia
exempla, quæ potuissent adduci.
Nam si V. G. sacrista Hostias con-
fecisset cum fermento, certe, si illas
nesciēs sacerdos Latinus consecra-
ret, valide consecraret, licet si sci-
ret, numquam cōsecrasset. Eodem
pacto, si mente distractus sacerdos
Hostiam

a. *Ibidem.*

Hostiam non obrulisset, sanè si ad-
 verteret, illam non oblatam num-
 quam consecraret, & tamen si con-
 secrat, valide consecrat, & alia plu-
 ra sunt non ab similia.

Quibus tamen responderi, non
 difficulter, potest. Nam in casu di-
 &orum exemplorum, debuisset Sa-
 cerdos, vel nihil, vel unam tantum
 speciem, id est vinum consecrare,
 si sacrificare voluisset, & illos defe-
 ctus noluisse: id, quod nullo mo-
 do præsumèdū est velle ipsū, quia
 id repugnaret cum voluntate, quæ
 supponitur habere integre sacrifi-
 candi. At in casu nostro, nolens il-
 las particulas non ritè collocatas
 consecrare, bene stat cum volunta-
 te celebrandi integrum Missæ Sa-
 crificium, legitimam Hostiam ma-
 jorem solū consecrando: quare in
 hac voluntate integrè celebrandi,
 non involvitur voluntas consecrā-
 di particulas existētes in situ inde-
 bito, cum contra, in eadem volun-
 tate integrè celebrādi, in voluatus
 volun-

voluntas consecrandi in mortali nō
cognito, in fermentato, in non ob-
lato.

19. Dico Tertio in tertio casu
apparere aliquam difficultatem; e-
jus tamen resolutionem dependere
ab ea questione, an sit peccatum
consecrare hostias politas supra
Corporale, sed extra Aram con-
secratam, vel supra Aram, sed extra
Corporale: si enim est peccatum,
cum intentio Sacerdotis, ut dixi-
mus cum Suario nu. 13. sit religio-
sa, non se extendet ad Hostias extra
Aram, vel extra Corporale collo-
catas: si nō est peccatum, extende-
tur. Cum ergo communis doctri-
na sit esse peccatum, ut ex supradic-
tis a patet, sequitur, verosimilius
esse, non remanere consecratas.

20 Quoniam vero res in secun-
do, & tertio casu, ut omnes b fa-
temur, valde dubia est, ideo non
profanè agendum cum his particu-
lis,

¶ a Lib. 1. c. 5. §. 1. à v. 1. G. G. c. 1. n. 1.
b Doctores citi

lis, sed vel sub conditione in alia
Missa sunt consecrandæ, vel sumas
idem Sacerdos post assumptum
Calicem.

21. Vnum denique advertit Lay-
man, quod si sacerdos ita secum
statuat. Si contingat me, tempore
oblationis, non recordari formatum
appositarum pro communionem po-
puli, vel si contingat, tempore cõ-
secrationis, me non recordari obla-
torum, tunc nolo ea consecrare ad-
vertit, inquam, Layman, quod fiet
quidem sicut intendit, sed videtur
peccare, eo, quod intentionalis cõ-
formis non sit communi intentioni,
ac praxi Ecclesiæ. Hæc ille.

21. In qua doctrina unum placet,
alterum nequaquam. Placet, quod si
et sicuti Sacerdos intendit: id enim
verum, ex communi doctrina, est.
At quod peccet, si taliter apud se
statuat, non placet. Peccaret qui-
dem si id intenderet de sua Hostia,
nam sic, supposita humanæ memo-
riæ

a Layman, lib. 5. tit. 4. c. 2. v. 15. fins.

ria fragilitate, subijceret periculo
validitatem sui Sacrificii: si tamen
id intenderet de formalis, de qui-
bus Layman agit; non video unde
contrahatur peccatum: tunc enim
Sacerdos si oblivisceretur, jam es-
set certus, se illas non consecrasse:
& ex alia parte, nulli se periculo ex-
ponere. Quod autem ejusmodi in-
tentio sit contra praxim Ecclesie,
verum est, quoad Hostiam ne-
cessariam Sacrificii, propter di-
ctum periculum non sacrificandi
valide; sed quoad particulas sacri-
ficio non necessarias, fuisset ejusmo-
di praxis probanda, non suppo-
nenda.

QVINTVS CASVS.

De Gutteis vini in calice discontinuis

Vbi.

Defenditur Coninch contra Layman,

23 **Q**Uod in hoc titulo propo-
uimus sic resolvit Ægidius
Coninch,

Coninch. a Nota legitimam intentionem consecrationis Calicis secundum communem, & optimam praxim ferris solum circa omnem humorem consecrabilem, qui in Calice per modum continui continetur: ut comprehendat etiam aquam vino permistam (qua etsi in vinum non convertatur, verè consecrari potest) & guttas vini, quæ proxime continuo liquori Calici intrinsecus adherent, ita ut, parva Calicis agitatione, reliquo vino miscantur tales enim guttas vini, vel prius abstergi, vel cū reliquo vino consecrari omnino expedit, ne materia non cōsecrata miscetur consecratæ. Quare nisi consecrans aliud expresse intendat, censetur communiter hanc totam materiã, & nullam aliam consecrare. & consequenter, nec guttas remotiores, circa extremū labrū Calicis adherentes. Quamvis magis expedit prius omnes guttas præsertim remotas abstergere, & tunc simpliciter omnem materiã cō-

Q secre-

a Coninch. de Euch. q. 74. art. 2. dub.
3. n. 43.

secrabilem, qua est in Calice consecrari.
 re. De guttis autem externis Calici ad-
 haerentibus, nihil laborandum est, quia
 nemo, nisi id expressè intendat (quod cū
 iniuria Sacramenti fieret) censetur
 eas velle consecrare. Hæc Coninch.

24. Layman a vero, cum de
 hac re, ferè, eadem exscripserit,
 sic addit. Quod porro Coninch ait, eas
 quoque vini guttas consecrari, quæ in-
 tra Calicem reliquo liquori proximè
 adherent, vel levi Calicis commotione
 admisceantur, difficultatem habere
 videtur; quandoquidem determinari
 non potest, quanta omnino esse debeat
 et alium guttarum propinquitas: fatetur
 enim ipsemet remotiores non consecra-
 ris. Neque vere potest consecratio (sicut
 neque alterius Sacramenti consecratio)
 pendere à futuro evenit contingente,
 ut nimirum ea solam gutta consecra-
 tur quas postea continget Calicis agita-
 tione reliquo liquori commisceri. Hæc
 etiam Layman.

24. Vero enim vero video

Layman lib. 3. tr. 4 c. 2. §. 15.

me posse Ægidij partes agere; & vt
 clarius procedat defensio; Inquiro,
 si contingat (vt sæpe, ne dicam, sē-
 per profecto, contingit) re imme-
 diate ante cōsecrationem commo-
 vere, seu ad latus flectere Calicem;
 quo motu, totum vinum ad latus
 cuppæ adlabitur, deferens viao cō-
 spersum aliud latus; Inquiro, inquā
 si proferas supra huiusmodi Calicē
 sic inclinatum consecrationis for-
 mam, illud vinum, quo alterum la-
 tus cōspersum est, consecratur, nec
 ne? Sane consecratur, quia conti-
 nuum est cum reliquo; secus repo-
 sito in suo recto situ Calice, aliquid
 non consecratum remaneret in Ca-
 lice admistum materiæ consecratæ
 quod nemo admittet; quamvis e-
 nim id sit tam modicum, vt pecca-
 tum fuisset (cum non sit potabile,
 immo vix sit sensibile) illud, separa-
 tim consecrare; tamen, quando est
 unitum, & continuum cum cetero,
 est apta materia cōsecrationis. Fac-
 tum aliquam guttulam ita adhæ-

rere interiori Calici, vt tãgat vinũ, sed propter eius exiguum pondus non miscetur tota cum vino, solũque remaneat vnita vino: seu, quod frequentius accidere potest fac vnam aliquam similem guttam immediate ante consecrationem ex superiore parte calicis cadere in vinum, & cum ipso commisceri, remanente, vt oportet illa parte superficiẽ Calicis, in qua erat gutta, & per quam transit, dum cecidit, remanẽte, inquam, resperfa, seu indincta vino; inquit, illa guttula veluti supernatã, vt ita dicam, & hæc partes modicissimæ vini, quibus pars dicta superficiẽ calicis resperfa remanet, consecrantur ne dicta statim, antequam arefcant, consecratione? Certe consecrantur in omnium sententia, quia iam sunt continuæ cum reliquo liquore.

26 Dico igitur Ægidium de his guttulis loquutum fuisse, quæ adherent superficiẽ interiori Calicis, & sunt aliquo tandem modo
phy-

physicè cōtinuæ cum cetero vino,
non vero de iis, quæ sunt separatæ.
(ut credidit Layman.) licet qua-
cumque ratione vino sint vicinissi-
mæ.

Patet id ex ipsius Ægidij verbis
& multo magis ex iisdem verbis, ut
à Layman referuntur. Hæc sunt
verba Ægidij. *Ut comprehendat gut-
tas vini, quæ proximè continuo liquorè
Calici intrinsecus adherent, Non di-
cit prope sed proximè, quod non po-
test intelligi, nisi de gutta, quæ tan-
gat vinum continuum: secus non
esset proximè, quod est superlati-
vum, id est, ita ut magis prope esse
non possint. Adde quod ipse sic paulo
ante dicit. Nota legitimam inten-
tionem consecrandi ferri solū circa om-
nem humorem consecrabilem, qui in
Calice per modum continui, aut quasi
continui continetur, ut comprehendat
etiam aquam vino permistam, & gut-
tas vini, quæ proximè continuo liquorè
Calici intrinsecus adherent &c. iam,
gutta separata, licet vicina vino nec*

Q. 3. 11 est

est continua, nec quasi continua vino. Ergo illam excludit, non includit Coninch, a materia cōsecrabili. Includit vero guttas aquæ immistas vino, quia licet contiguz sint, in rigore philosophico, vino; dicuntur tamen propter illam, admissionem, non immerito, quasi continuæ; includit pariter guttas illas à nobis dictas nume. 25. quæ non sunt quasi, sed verè continuæ cum reliquo liquore, ut ibidē explicuimus. Quod autem addit Coninch, ita ut levi commotione admisceantur, ideo addit, quia guttæ eiusmodi, de quibus nos sermonem esse contendimus, facillimè per dictam commotionem admisceantur cum reliquo vino.

27 Sed videamus quomodo referat Layman Ægidij verba, sane in hunc modum. *Quod porro Coninch. addit eas quoque vini guttas consecrari, quæ intra Calicem reliquo liquori proximè adherent, ita ut levi Calicis commotione admisceantur, difficiliter*

rem

Sem habet, &c. Profectò, si tales gut-
 tæ reliquo liquori proxime adhaerent,
 ergo cum illo continuantur: ergo si
 de his loquitur Coninch, (iplo factò
 te Layman (de continuis loquitur
 nò de separatis, quomodocumque
 vino vicinis; prima consequentia,
 in qua est vis argumenti, est certas
 quia non potest intelligi guttam li-
 quoris adhærere liquori eiusdem
 speciei, nisi cum illo, mediantibus
 particulis, quibus adhæret, conti-
 nuetur.

28 Ex his ergo habemus, quod
 licet Bonacina a immerito Aegi-
 dium citans, sentiat guttas existen-
 tes intra Calicem, quamvis à vino
 separatas, consecrari, quia legitima
 Sacerdotis intentio fertur (inquit)
 in totam materiam existentem in
 Calice demonstrabilem per pronò-
 men, *hoc*, probabilius tamen est
 cum Layman, b Coninch, caliif-

Q 4 que

a Bonac. de Euch. disp. 4. q 2 p. 5 n.
 7. b Layman. loc. cit. c Coninch. loc. cit.

que non consecrari: cum intentione legitima sacerdotis feratur quidem in materiam existentem in Calice demonstrabilem per illud pronomen, sed certe continuam, non separatam.

An guttae separate in Calice debeant abstergi ante consecrationem.

29 **P**eccatne sacerdos si advertens ante consecrationem adesse guttulas separatas intra Calicem, eas non abstergit, nec cum cetero vino, commotione calicis admiscet?

Puto non peccaturum, habeat tamen animum consecrandi iuxta intentionem Ecclesiae. Ratio est, quia non obligamur, nisi humano modo, in his ministeriis nos gerere, non ergo ad curandam metaphysicam liquoris continuationem, sed solum continentiam eiusdem in eodem vase, Deo cetera relinquentes.

Nam-

2. *Reginal. t. 2. lib. 29. c. 2. nu. 19. grat. de Sacr. disp. 43. sec. 6.*

35 LIBER II.

Nam propterea Coninch dixit expedire, Layman optimè sacerdotem facere, si abstergat. Immo addo, aliquando nec expedire: si enim advertas adesse eiusmodi separatas guttas, quando, disco operito Calice, incipis, *simili modo &c.* (vt mihi non semel accidit) puto non esse tunc scrupulosè accipiendum purificatorium, & cum admiratione aliqua astantium, qui elevationem expectant, abstergendū vel commovendum Calicem. Habe ergo prædictam intentionem, & prosequere.

Angusta separata in Calice debeant abstergi post Consecrationem.

30 **P**ost consecrationē vero nunquam abstergendæ sunt illæ guttulae, quæ forte adesse intra Calicem tunc advertantur. Ratio est, quia cum non sit certum eas non esse cōsecratas, esset periculum abster-

ster-

Stergendi Sanctissimum Sanguinē.
 Assumatur igitur admixta cum re-
 liquo. Et quamvis nefas sit, mate-
 riam non consecratam consecrare,
 temerè, admiscere; in hoc tamen
 casu, dubium, quod gutta illa sit eōs-
 consecrata, rationabilem reddit admi-
 sionem. Nec obstat periculū fran-
 gendi ieiunium naturale, quod ti-
 meri posset, si prius deglutiretur
 gutta illa fortè non consecrata, non
 obstat, inquam, propterea, quæ do-
 cet in simili Delugo, a Adde quod
 reverentia, quæ illi guttæ, pro-
 pter illud dubium debetur
 eiusmodi timorem fa-
 cile superat.

a Delugo de Euch. diff. 25. sec. 4. 2.
 79.

CAP.